

szám

Mell.

dnp.

kő

gr.

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉG ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,
földbirtokos.Dr Hinkelér Fels Ernő,
orsz. képviselő.Dr Kállay Tamás,
orsz. képviselő.Dr Pál Ernő,
ügyvéd.Dr Viola Sándor,
ügyvéd.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

A legújabb rendelet.

Az igazságügyi darabont, úgy látszik előre érzi, hogy a nemzeti ellenállás leverésére kiküldött császári biztosokat legtöbb vármegye érdemük szerint eb-rudon fogja kidobni s épen ezért, a megyefőnökök védelmére s az alkotmányvédők megfélemlítésére az ügyészekhez rendeletet intézett, melyben felhívja őket, hogy mindazon cselekményeket, melyek az államkormányzat törvényes menetének megakasztását célozzák, a lehető legszigorubbán üldözzék.

Az államkormányzat törvényes menete. Mit érthet ez alatt a darabont? Azt-e, hogy a magyar alkotmány értelmében az országot rendeletekkel, pátensekkel kormányozni nem szabad s hogy a törvényes kormány a parlamentre s ennek többségére támaszkodva, a törvények szellemében köteles az országot kormányozni? Azt-e, hogy a törvényes és alkotmányos kormánynak felelősnek kell lennie s ezen felelősség alól nem szabad az országgyűlés ellenőrzési és felelősség alá vonási jogának törvénytelen elnapolásokkal való meghiusítása által kibujnia? Azt-e, hogy a mely kormányt az országgyűlés már születése percében leszavazott, annak nincs más tenni valója, mint, hogy átengedje helyét olyan kormánynak, amelynek létjogosultságát a nemzeti akarat adja meg?

És mit ért az államkormányzat törvényes menetének megakasztása alatt? Azt-e, hogy a leszavazott kormány tovább is helyén marad s midőn a vármegyék, mint a nemzeti önkormányzat szervei, az országgyűlés határozata és utasítása értelmében törvényadta jogukkal élve, az adó és ujonc szolgáltatást megtagadják, ezen törvényes határozatokat megsemmisíti s törvény ellenére adót és ujoncot követel? Azt-e, hogy midőn a polgárság az alkotmányban gyökerező gyűlékezési és vélemény nyilvánítási jogával akar élni, e jog gyakorlását a nemzetközi gazemberek és hazátlan bitangok felbujtásával vérbe fojtja? Azt-e, hogy sajtószabadságunk világos megsértésével egyre-másra kobo-

zatja el az ellenzéki ujságokat, melyek a kormány törvénytelen tetteit méltó bírálatban részesítik, míg másrészt megtorlatlanul maradnak a nemzetközi szociálisták lapjában a haza, a tulajdon szentsége s a társadalmi rend ellen intézett pizkolódások és izgatások?

Ha ezeket érti a darabont a fönt idézett szavaiban, akkor a rendelet épen ellene és társai ellen szól, mert ők követik el napról-napra mind annak ellenkezőjét, ami az államkormányzat törvényes menetéhez tartozik és ők akadályozzák napról-napra az államkormányzat törvényes menetét.

Minthogy az igazságügyek vezetőjéről föl kell tételeznünk, hogy nemcsak a magánjogot, hanem a közjogot is tudja, az ügyészekhez intézett rendelet a legalálább hipokrizis, a legcsalább képmutatás hatását teszi ránk. Az állam érdekét hirdeti az, a kinek hivataloskodása a legnagyobb veszedelem az államra, jogot és törvényt magyaráz az, a kinek minden ténye törvényt sért és jogközbizás!

A Büntető törvénynek a hatóság elleni erőszakra vonatkozó szakaszait ajánlja az ügyészség figyelmébe, azokkal szemben, a kik a kinevezendő új főispánok megeskütését megakadályozni merészelnék.

Hogy ebben a kérdésben tisztán lássunk, első sorban is azt kell tudnunk, hogy a kinevezett főispán az eskü letétele előtt közhivatalnoknak tekinthető-e s mint ilyen a hatóságot megillető jogokat gyakorolhatja-e?

A közhivatalnok nem pusztán a kinevezés által lesz közhivatalnokká és hatósággá, hanem, hogy ezen minősége teljes és kifogástalan legyen, a kinevezéshez a hivatali eskünek is hozzá kell járulnia. Addig, míg a kinevezett hivatalnok az esküt le nem tette, semmiféle hatósági ténykedést nem végezhet. Amit tesz, az pusztán, mint egy magán személy ténykedése jöhet tekintetbe. Az eskü pedig nem hivatali funkció, hanem csak alapföltétele annak, hogy az illető, mint hatósági személy, a hivatalával járó jogokat és kötelességeket érvényesen gyakorolhassa.

Ha tehát a törvényhatóság

úgy határoz, hogy a törvénytelen kormány bizalmasát nem installálja s az ennek dacára mégis betolakodó és az eskü letételét megkísérlő egyént eme tettében megakadályozza, ez nem hatóság elleni erőszak, mert nem lévén hatóság, a büncselekménynek nincs tárgya.

Minthogy a törvény (1886. 21. t.-c. 19. §.) kifejezetten megengedi, hogy a törvényhatóság még a törvényes kormány rendeletei ellen is felirjon a rendelet végrehajtása előtt, ha azt törvénytelennek vagy célszerűtlennek tartja, s ez alól a főispáni kinevezés sem tesz kivételt, világos, hogy az eskületételt, még akkor sem köteles azonnal foganatosítani, ha a kinevezés törvényes kormánytól ered.

És ha a törvényhatóság ezen jogos hatáskörében utasítja a megyei tisztviselőket, mint alája rendelt közegeket, hogy a törvénytelen kormány szolgájának eskületételében ne működjenek közre, akkor a tisztviselők ennek engedelmeskedni tartoznak és így az eskületételnél való közreműködésnek megtagadása nem oly kötelesség teljesítés megtagadása, melyet a törvény szerint büntetni lehetne.

Az adó és ujonc megtagadási jog pedig a nemzetnek törvényadta joga, melynek gyakorlását előmozdítani s kijátszását megakadályozni, minden tisztviselőnek kötelessége. Ennél fogva, ha a tisztviselő az önként felajánlott adót nem fogadja el vagy az önként jelentkező ujoncok besorozásánál közre nem működik, nemhogy hivatali kötelessége teljesítését tagadná meg, hanem épen kötelességét teljesíti, a miért nem büntetést, hanem dicséretet érdemel.

Hivatkozik a rendelet a lázításra vonatkozó törvénytörvényszakaszokra is, lelkükre kötvén az ügyészségeknek, hogy az „ügynevezett” nemzeti ellenállást ezen törvényhelyek alapján is üldözzék! Hát mióta lett büntény az alkotmány megvédése, mióta büntetésre méltó cselekmény a törvényekhez, az ezeréves mult hagyományaihoz való ragaszkodás, a nemzeti önérték és becsületérzés táplálása és erősítése? Mióta lázítás a törvény tisztelésére s a törvénytelen ség megbélyegzésére és le-

győzésére irányuló felhívás?

Mi eddig úgy tudtuk, hogy mindezek a cselekmények nálunk tiszteletre méltó hazafias tettek, melyekért nem börtön és hivatalvesztés, hanem elismerés jár. És a történelemből azt tanultuk, hogy a törvény és alkotmány védelméért csak nemzeti életünk legsötétebb korszakaiban, Ampringen, Bástia, Caraffa, Haynau stb. idejében kellett üldözést szenvednünk. Hát most Lányi ur ezekhez akar sorakozni?

Ha guszta van rá, csak tegye, de reméljük, nem sokáig fog garázdálkodni az igazságügyben.

A nemzeti küzdelmet miniszteri rendeletekkel, a törvények tudatos és szándékos félremagyarázásával vagy csendőr szurronnyal elnyomni nem lehet. Nem sikerült ez a multban, midőn sötétségben tévelyegtek a nemzetek, erős volt a zsarnokság és Ausztria. Nem fog sikerülni most sem, midőn mindenfelé világosodik és a zsarnokság még Oroszországban is utolsó napjait éli.

Reméljük, hogy az ügyész kar nem fogja magát a darabontok törvényellenes céljainak eszközül odadobni, bizunk a magyar bíróságok igazságérzetében, mely nem fogja megengedni, hogy a büntető törvény paragrafusait miniszteri rendeletek esetről-esetre tágítsák és módosítsák. De mindenképp bizunk törvényeinkben, melyek szilárd alapzatán állva, erősek vagyunk s melyekből, mint Anteus az anyaföldből, mindig új erőt merítünk a küzdelemre.

Dr Pál Ernő.

A mi kötelességünk.

(--k --s.) Egy szent, egy felséges jelenet jut eszembe. Jézus és a tanítványok ott vannak az olajfák hegyén. A mester bucsuzik. Megy az ő Atyja országába.

A tanítványok magukra maradnak. Szemökben a bánat könnye, lelkükben az egyedülvalóság kínos érzete. Tekintetük oda tapad a mennybe emelkedő Megváltó felé. Mintha gyökeret vert volna lábuk, nem tudnak mozdulni a szomorú helyről.

Néznek, bámulnak, tétlenül ülnek. Csoda-e, ha szívök fáj, ha lelkük úgy szorong!? Hiszen nincs mester, nincs vezér, ki beléjük öntené a bá-

torság lelkét, ki megnyitná néma ajkukat. Pedig annak a gyökeret vert lábának meg kell mozdulni, annak a megdöbbszent léleknek ki kell bontani csüggedt szárnyát, mert a munka sok, arató pedig sehol egy sincsen.

De a mikor az Ur lelke ihlette őket, nem volt többé félenk, gyáva tanítvány, nem volt néma ajak, heverő kéz. Mennek a vezér nyomdokain. Golgota áll előttük. Nem rettegik. Csak a Mester szavát hallják és meghalni is készek Ő érette — az igazságért.

Nagyszerű jelenet! Szinte látom, hogy fürdik meg lelkük a lelkesedés tüztengerében; látom, hogy ültetik el a kereszténység élő fáját; látom, hogy hálnak meg félelmet nem ismerve, sohasem másra, mindig csak egyre nézve: mi az ő kötelességök?

Tíz esztendeje, hogy a magyar nemzet is ott állott az Olajfák hegyén. A nagy próféta lelke akkor szállt a mennybe. Néztünk utána szivszakadva, kétségbeesve és nézünk ma is, mikor a szivünk tele van keserűséggel, szemünk hullókönyvekkel ezer éves hazánk bus sorsa miatt.

A mult sötét képe ismét mutatja borus ábrázatát. Bécs csontkamarájából ismét sorvasztó szél fúj felénk s hogy ne érezzük: álomport kevernek italunkba. Kecsegtető szép jövőnek színeit viszik el szemünk előtt. Mindent ígérnek... mindent, csak a nemzet álljon tétlenül az Olajfák hegyén.

S ha tétlenül állsz édes nemzetem, ha bekötteni engeded szemeidet, ha megtagadod igaz prófétaidat és felülsz a farizeusok mézédesszavának, akkor fizetni fogod a nagyobb pénz és veradót rabtartó gazdádnak, az osztráknak; akkor fejed felett fog lengeni ezután is az a kétfejű sasos lobogó, míg a te három színedet leköpi, sárba tiporják; akkor hallani fogják fiaid ezután is az ékes kommandót: Habt acht! És ha felhangzik valahol a dal: „Elfogyott a regimentje”, — a te katona fiad meg nem hallgathatja, mert a Kossuth apánk lelkével ott a magyarnak beszélni is bűn; ha felülsz azoknak, meglátod, hogy az a hadsereg, melyet te tartasz vérrel, pénzzel, ezután is kigunyolja azt, amit te szeretsz, a miért te lelkesedel, mert az a mi szivünk dobogásától, a mi nemzeti életünkől teljesen idegen.

Bécs neked a kinyitott rózsát mutatja, de csak töviseit adja.

Ne nyulj utána! Megvérzi szivedet, lelkedet.

Az a nagy próféta, ki után még ma is égre függesztet szemeidet, az a nagy próféta kér: Szállj le az Olajfák hegyéről, emlékezz és tedd kötelességedet!

Emlékezzél őseidre, kik lázadó haraggal tépték szét láncokat, melyeket kovácsolt az a bécsi kéz; emlékezzél, hogy jogaink elkobozva állottak, hogy nyelvünket, mindenünket, ezeréves multunk dicsőségét nyomorult halál fenyegette; emlékezzél, hogy a mikor a sir szélére juttatták ezt a nemzetet, akkor is volt erő zsibbadt kezeiben, volt szíve, hogy lelkesedjék, arca, hogy piruljon a szolgaság szégyene és gyalázata miatt!...

Emlékezzél!... Emlékszel-e mikép zugott végig az alföldi rónán és

Erdély bércein: „Szabad népek vállank: azok legyünk!”

Emlékszel-e, mikép tanította az apa gyermekét, a nő vitéz férjét, a pap gyülekezetét e szent esküre: „Rabok tovább nem leszünk!”

Emlékezzél és tégy!

Tisztviselőink törvénykönyvvvel kezükben védenek téged és szent jogaidat a zsarnokság ellen. Szabadságot, alkotmányodat, magyar voltodat akarják megoltalmazni, hogy ne légy számkivetett bár saját honodban.

De, ha téged védnek, földönfutó koldusokká teheti őket a bécsi hatalom.

Hát te mit téssz értük!?

Eszedbe jut-e, hogy éhező gyermekek kezébe kenyeret kell adniok akkor is, mikor a te védelmedben elűzték a munkaterről, hol övéiknek gyűjtötték a mézet?!...

Szállj le az Olajfák hegyéről!

Nem mondom, hogy fegyvert végy kezébe, hogy lázadó haraggal törj ellenségeidre, kik szép ígéretek színe alatt megkötöznének a szolgaság igájával, de egyet mondok, egyre kérlek tenmagad és szerencsétlen hazád érdekében: *tedd be, tegye be minden magyar adója negyed részét a takarékpénztárba!*

Most tisztviselőink kezében van hazánk sorsa. Mi hála fejében ne tegyük őket földönfutó koldusokká. Adóink egy negyedével biztosítsuk kenyerüket s ha biztosítjuk: megállanak a fenyegető viharban.

Ki az a pap, tanító és jegyző, ki erre a hazája iránti kötelességre nem tudná, ne akarná kitanítani gyülekezetét?

Nekünk nincsenek Prónay báróink, kik ezreiket tisztviselőink megmentésére fordítsák. Nekünk mindnyájan fel kell állanunk szerencsétlen hazánk, szabadságunk és alkotmányunk érdekében. S ha felállunk, ha a háztetőkről is prédikálják, hogy nem magyar az, ki hazája védelméért adója egynegyedét be nem fizeti, hát lehetetlen, hogy a lelkek fel ne buzduljanak.

A ki most nem hirdeti ezt az ígét, a ki most sem akarja menteni hazáját, a ki most megengedi, hogy szabadságunkat és alkotmányunkat porba tiporják, ahhoz így szölok a mi alvó prófétákkal: „Köpjék neje szemei közé az olyan gyáva férfunak... és gyermekének első szava legyen az, hogy apját megátkozza!”

Ezt izeni Kossuth Lajos!

Ez a mi kötelességünk!

A politikai helyzetről.

Főispánok beiktatása.

Sajátságos népe vagyunk mi magyarok e sár golyóbisnak. Egyenként egy hős, bátor oroszlán valamennyi, képes volna talán dacolni a világgal és tömegesen igen sok esetben gyáva pocsolya nép, ellenállásra képtelen. De van egy még sajátágosabb jelenség, az hogy az egyénben koncentrált hazaszeretettől majd mindenik explodál és ha e hazaszeretettét próbára teszik, igen sokaknál elenyészik az, vagy legalább is elalszik, igen jól esik neki, ha mások kitartók, a hazaszeretettől martirjai, de ő az első kísértésre beadja derekát és a nemzetet leverő csoporthoz csatlakozik. Bátor emberek, kik az ország közvéleményével képesek

szemben állani, szivök helyt van, de nincs helyt az eszök. Ennek tudom be, hogy korunkban is vannak majd minden megyében, kik elfogadták a főispánságot, ha nem is a legderekabbak, hanem azok, kik legderekabban utánna jártak, hogy a kormány figyelemre méltassa. Szélmalom természetű emberek vállalkoztak, folyvást örölve, minden irányu szél felé fordulva, nem sok szilárdságot árulva el maguk viseletükben.

Országszerzte megkezdődtek a főispáni beiktatások, melyek több helyen nem beiktatással végződnek.

Kolozsmegye a jelentkező főispánját nem iktatta be, hanem plebejusi summás eljárással, záptojások, székek és tintatartók segítségével kiverete. Kolozsvár városa be sem engedte, elállták az ajtót a törvényhatóság tagjai, nem engedve semmi erőszaknak, a császári biztos künrekezt. Így Kolozsvár tömegében is bátor népnek bizonyult. Majd minden megyében hasonlólag járnak el. Eddigelé egy megyében vették ki az esküt, Aradmegyében a bizalmatlanság fentartásával, bár az ellenzék ott is a kieblőditás mellett foglalt állást.

Gyönyörű eskü tevői az emberiségnek, csodálatos osztálya a halandóknak; megesküsznek, hogy gépek lesznek, mindamellert részben mégis emberek. Gépeknek esküsznek, hogy az ő hozzá hasonlókat elfogják nyomni, mert tisztább azokban a hazaszeretetet, reá nehezedenk ember társaikra csupán azért, hogy ők felül maradjanak. Eskü mintájuk, melyet a törvényhatóság előtt mondanak el, avagy elkellene mondjanak ugyan törvénytartást és megtartatását emleget, de nem bizunk és nem bizhatunk ezen emberek ígéréteiben, szavában, kik egy nemzet leverésére vállalkozó, törvénytelenségbe született kormány kezéből fogadnak el dignitást és onnan titkos utasításokkal mennek a megye, az ország egy jelentékeny részének kormányzási ügyeibe beleszólni.

Ha minden ember olyan volna, hogy a mit kimondott vagy a mire megesküdött, az őtet kötelezné; minden ember valódi ember volna s a kormány fölösleges. De ebben a bűnös világban, mikor valaki az esküt léteszi szíve sugallata ellenére, csupán azért, hogy anyagi előnyökben részesüljön, kezdünk kételkedni az eskü szentségében és azt mérvadóul el nem fogadjuk. Bizunk saját magunkban és hazaszeretettünk által praeparált érzelmeinkben, mely távol tart a hamisan esküvőktől.

Udvarhelyvármegye főispánjának beiktatása.

Udvarhelyvármegyében is a meg-tiszteltetés állására megtalálta a kormány a maga emberét, kinevezte Ugron Jánost, sőt a hivatalos közlés szerint Ugron azt el is fogadta. Nem akartunk hitelt adni e hirnek, de már most mint bevégzett tényt konstatálhatjuk. Merész, bátor ember, hogy itt, hol valaha a népszerűség zenitjén állott, ezen kormány alatt vállalt főispánságot. Magyarozatát nem találjuk. Fedő tudja mi fő a fazékban, de rendkívül fájlatjuk, ha arra a tapasztalatra jut, hogy ez nem annyira a megtisztelés állása ezidő szerint, hanem a terhek, nehéz megpróbáltatások és keserűségek állása.

Minden nép olyan vezetőt kap, a milyent megérdemel. Erős várunk nekünk a törvény. Igyekezzünk is a beiktatást törvény erejével megakadályozni, de bár a kormány erőszakra provokálja is részünkre az erőszakot, mi ahoz nem fordulunk. Érvényesüljön a többség akarata. Ha a többség elfogadja Ugron főispánjának, iktassa is be, mert nézetem szerint maradandósága amugy sem lehet. Bűnbe fogantatott a kormánya és meg kell ölje saját bűne. Vele együtt pusztul a rendszer és a rendszer emberei. De egyet jegyezzen meg a főispán ur, hogy a felejtést nyújtó Lethe nem a föld színe felett folyik. Népünk ezen lépését nem fogja megbocsátani neki, annál kevésbé elfelejteni.

Szász virtus.

Daróc község szász lakói már hónapok óta forrongnak az általuk megválasztott jegyzőjük, Török Lajos ellen. Mint minden forrongás megkeresi a rést, hol kitörjön és ez által a lecsendesedésnek bizonyos fokát elérje, úgy a daróczi forrongás is rést kapott.

E hó 5-én éjjel 11 órakor a község apraja-nagyja, legtöbbje a presbiteri választásról részegen gyülekezett a jegyző lakása elé és a forrongás, mely addig hónapokon át megelégedett egy-egy mocskos szó vagy a kapunak irányzott kő bedobásával, most rombolásban nyert kifejezést. Az utca felőli ablakok teljes bezúzása, összerombolása előzte meg a kapu betörését, melyet csakhamar követett az udvarfelőli ablakok, ajtók, virágállványok, kerítések összerombolása s mivel a jegyző nem akarva a fellázított részeg hadat jobban felingerelni és nem lőtt közéjük, a bátor szász had, kiknek színe-javát nemrég láttuk egy választás alatt két tő nap számos és három éretlen székely legény előtt tiszteres gyorsasággal lépni, most egy védtelen lányokból és apró gyerekekből álló családot inzultál este 11 órától reggel fél hatig, de nem tagadva meg ösmert bátorságát, csak azon szobába rontott be, hol ember nem volt, csak egy égő lámpa és az asztalon egy pár száz korona, a lámpást leverték, a pénz pedig ösmeretlen irányba távozott. Ott pedig, a hol a jegyző és családja tagjai meghúzódtak, csak ablakba esett kár.

Másnap földrengéshez hasonló látvány volt szemlélhető, az ostromlórudak egész halmaza, ablakfa, üveg, ajtószilánkok és két-három kilós súlyú kövek prizma mennyiségben heverték szanaszét.

A vizsgálat meglepő eredményt fog felmutatni és hangok hallatszanak, mely arra mutat, hogy a községnek nem is alja (közönséges értelemben) vett részt e gyönyörű virtuskodásban és bebizonyított dolognak látjuk, hogy az adószedő ebben az ex-lexes világban foglalkozás hiányában beállott közsédőnek, a községi bíró pedig, a ki máskülönben igen éber ember, a második szomszédban nem hallotta meg az óriási zsvajt, a két revolver-lövést, sőt a saját kapuja dörömbölését sem, az éjjeli őr csak a rombolások befejezése után került elő és a másik szomszéd, a falu tényleges vezetője,

a pap, annyira bele volt merülve az istenével való társalgásba, hogy az istentelen és mindenestre erkölcs-telen cselekedetről csak másnap déltáján értesült.

Minden okozatnak van oka s ez néha végtelen láncolatokban foly tovább. Kutatjuk, mi lehet e dicstelen cselekedetnek oka? A jegyző fegyelmi kereset alatt van, melyet a község papja és egy pár domidoetus forcírozott. Ők azt mondják, igazok van. Ha így van, miért nem várják az ügy törvényes lebonyolítását, hiszen megbízhatnak a részrehajlatlan ítéletben, habár az lassu és bizonytalan lábakon is jár. Ezt nem várják, de nem is akarják, mert ép oly jól ismerik az alapot, mint akár mi közvetlen szemlélők. Nem tudjuk, a köz-igazgatás vezetői ismerik-e? A jegyző a magyar érdekeknek ott védelmezője, a pap zöld szász, tehát az érdekellentét megvan. A pap követelte a községi jegyzőkönyvek németül vezetését, a jegyző ellenszegült, a jegyző hivatalára március 15-én kitűzte a háromszínű zászlót, ez meg a papnak nem tetszett. Megkezdődtek a torzsalkodások, intrikálások, árulkodások. A fegyelmi kérdés, bevezetés tárgyalása lassu lábbon járt, tehát az embereket kellett meggyerni a jegyző ellen, de egy funkcionárius jegyző veszedelmes lehet, felfüggesztését kieszközölték a pap és társai, melyet a központba miért ne tettek volna meg egy befolyásos és még idővel használható embernek. A többi magától jött. Három terjedelmes család van, kiknek sarjaiban jegyzők vannak idegenben, ezek önként csatlakoztak a paphoz, mert hátha... A többi barátság, komaság, esetleg izgatás folytán csatlakozott. Az így félrevezetett és felizgult agyakban születhezett a nemzeti ellenállás ilyen elkorcsosulása, melynek vég-eredménye lett e vandalizmus, és mely a büntetőtörvény-szárnnyai alá tartozik s megérdemli a hővebb gondoskodás tárgyát. Az előnyomozatot Tamás Péter szolgabíró és Muntyán járási csendőrpáncsok elismert erélyvel vezetik és tegnap a vizsgáló bíróság részéről is Diemár Károly kir. ügyész és Gölner Béla vizsgálóbíró a helyszínére kiszállottak.

Abszolutizmus a vármegyében. Az ország első vármegyéjének közgyűlési hivatalába a császári biztós Tahy István, a kinevezett főispán nem teszi be a lábát a főispáni hivatalos helyiségekbe, az ajtókat lepecsételték s a vármegye pecsétje zárja el a megyefőnök elől azt az ajtót, amelyen keresztül a Fejérváry kormány be akarta csempészni az abszolutizmust a vármegyébe.

JEGYZETEK.

Az „előkelő idegen”. Ugron János urról van szó. Vármegyénkben most ő játsza az „előkelő idegen” szerepét; Ugron János, az abszolutizmusban utazó Fejérváry- és Kristó-kormány császári biztosa. Ez az ur szegre akasztotta nemzeti érzelmeit s ezzel megtagadta székely-magyar mivoltát és beállott Kristó szolgáinak. Merészségében már annyira ment, hogy se szó, sem beszéd, napról-napra jogtalanul a főispáni irodában foglalkozik — eskületétel nél-

kül. Szembe helyezkedett önmagával és e székely anyavármegye hazafias érzületével. Az udvarias Hol-laki két napon át afferolt Ugron urnak, az utódnak s minden lelki furdalás nélkül bekvártélyozta a vármegye közönségének pótdós filléreiből felépült palotába a császári biztós urat. Vajjon a hazafias tisztviselők mit szólnak a bécsi kamarillát képviselő urhoz, az „előkelő idegen”-hez. De mit szól a hazafias lelkű törvényhatósági bizottság, mely minden közösséget megtagadott a darabont kormánnyal? Türe-e annak kreaturáját? Elismerik-e „főispán”-nak s megengedik-e, hogy Isten nevét eskükepen a közgyűlés előtt szájára vegye és így nevelségi komédiává változtassa a tisztviselők hazafias szolidaritását és a törvényhatósági bizottság nemzeti ellenállását? Alig hisszük. Azt a becsstelenséget nem akarjuk feltételezni, hogy a mi választott tisztviselőink cserbe hagyják a nemzeti ügyet, mert — Apponyi Albert gróf Szabadkán mondott szavai szerint —

„Azok, a kik a második kormánypártba lépnek, azok könnyen juthatnak fényes és diszes állásokhoz, azoknak rendelkezésére fognak állani államtitkárságok, főispánságok és más egyéb jók, csak egy kicsit gazembernek kell lenni, egy kicsit hazáruulónak kell lenni és csak egy kicsit az utszéli rablónál is alább valóznak kell lenni.”

A nagy dob működik. A hü eb megismerte gazdáját; csahol és örvendezve csóválja a farkát. Jobbra balra tekintget és örvendező hivatket keres-kutat. Így képzeljük az udvarhelyi hiradó farkcsóválásait, melyet a vármegye közönségének egyenes megbotránkozására mult számával cselekedett. Elfojtott örömmel, kerülgető szavakkal fordított egyet panyókáján s habár „a politikai atmoszféra” — az ő szavait idézve — legkevésbé sem alkalmas a kibérelt tollak illegető-billegető voltára, csavarint egyet az oly nagy garral hirdetett „nemzeti ellenállásán” és el akarja ország-világgal hitetni, hogy „Udvarhelymegye közönsége” jelenleg is szívesen látja a megye élén Ugron János „főispánt” az „előkelő idegent”. Célzatosan megtevesztetni akarja a jóhiszemű közönséget; erre enged következtetni az is, hogy a császári biztós urat „munkatársra felkereste” és ciceróbetűkkel közli annak a báránybörbe bujtatott farkasra emlékeztető, simulékony hangnyilatkozatát. Mintha mondaná: „eressz be csak kedves székely népem a főispáni székbe, majd aztán az én gondom lesz, hogy nemzeti érzelmeidet pribékjeim utján megváltoztassam és egytől-egyig hü rabszolgájává tegyelek az osztráknak, mely engem a te leszerelésedre küldött. Ha pedig hatalmat adsz erős kezeimbe és nem úgy táncolsz, ahogy nekem a kamarilla és én neked fütyülök, gondom lesz reá, hogy kitekerjem egyenkint a nyakatokat.”

Most már el van vetve a kocka. *Folyó hó 14-én* (kedden) d. e. 10 órakor *elválik*, hogy *magyarok vagyunk-e, avagy osztrák szolgásgba illő labancok*. Ekkorra van kitűzve: „a beiktatás!”

Puhítás, álokoskodás. A politikai ügynökök egész sorozata mozog. A függő helyzetben levő és így akarattól vakon rohanó érdekkörök, puhító körutakon vannak s mindenütt csak Ugron János személyes tulajdonságait dicsőítik. Ezt nem vonta és vonja kétségbe senki. Ám de most nem arról van szó, hogy egy embert hivatalba juttassunk, hanem arról: elismerjük-e a Fejérváry sárga-fekete „szemét népet” alkotmányos magyar kormánynak. Bebo-csáthatjuk-e császári megbízottját, személyes interpretátorát a székely anyavármegye székházába, hogy elismerjük az osztrák akaratnak reánk nézve feltétlen fölényét és falba rugjuk ezeréves alkotmányunkat, melyért annyi magyar vér elfolyt? Erről van szó. A tékozló fiúnak meg-bocsátott az atya, de a nemzet ellenségeinek, a székelyek hőhérainak becstelen nevével örök időken át utálat és mély undor tartja fön. Ne higgyetek székelyek a Judás pénzen megvásárolt ügynökök körmönfont hazugságainak, ne kövessétek a házaárulók gyalázatos példáját. Sokáig nem kell várjunk, hiszen már megbukott a Fejérváry darabont kormánya. A haladó-pártnak nincsenek tagjai; többséget nem tudnak kapni, hiába igyekeznek vásárolni... Különben, hogy az ország hangulatát csak némileg is megismerhessük, ide iktatjuk a „Nap” néhány apróságát, melyben Ugron ur, a Haladó-párt tagja, szintén helyet talált.

Lányi igazsága Birkáimat átadtam a gulyásnak, disznaimat a kondásznak, a vármegyémeket a főispánnak. Ha a birkák, ha a disznók nem lázadnak fel, nem tudom, miért legyen joga a vármegyének — ellenállani. Különben felbomlik minden rend! Már tudnillik a birkarend, s disznórend.

Kristóffy törvénye. A főispán iktatja be önmagát. A ma született gyermek fürösztö meg önmagát. A bolha kölykedzi a kutyát. A poloska építi a — palotát.

Öröklékenység A haza ellen való bűnnek is van genealógiája: Tisza László, Tisza Kálmán, Tisza István nem állanak magukban. Ugron János szülőapja 1822-ben éppen Udvarhelymegyében szintén adminisztrátor volt. Tehát az adminisztrátorság is öröklhető betegség, mint a görvél és a rossz lelkiismeret.

Az új főispánok. Mihez van közük a Kristóffy főispánjainak? A kötelező részhez.

Installáció dal

Befordultam a terembe,
Rágyújtottam az esküme.
Azaz rágyújtottam volna,
Hogyha ki nem dobtak volna.
A karzat örülten tombolt,
Nem is maradhattam már ott,
Azért jöttem onnan én ki,
Mert a pofám nem bírta ki.

Tojást dob az eszemadta
A karzatról s amint dobtá,
Szétloccsant az orrom hegyén
És így lettem tojásos én.
Igen hig volt e rátotta,
A frakkom be sárgította,
Oly fekete-sárga lettem,
Hogy kidobtak onnan menten.

KÜLÖNFÉLÉK.

Udvarhelymegyének nem kell császári biztós.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának 40-es intéző bizottsága tegnap este 6 órakor a vármegye ház kister-

mében népes gyűlést tartott. Első sorban Dr Kovácsy Albert és Dr Várentsik Ferenc személyes kérdésben nemtelen rágal-maknak nyilvánították azon hiresztelést, mintha eddigi politikai pártállásukat bármely irányban megváltoztatták volna. A személyes kérdésekben történt felszólalások megnyugvással tudomásul vétettek, s ezek után a bizottság rátért a folyó hó 11-ikére (szombatra) kitűzött közgyűlés tárgyainak előkészítésére.

A gyűlésen mindvégig lelkes hangulat uralkodott, s az összes határozatok egyhangulag hozattak. A bizottság a Fejérváry-kormányt törvény- és alkotmányellenesnek nyilvánítván, összes határozati javaslatait ezen irányelvnek megfelelően dolgozta ki. Örömdetes tudomásul vehetjük, hogy nem akadt a 40-es bizottságnak egyetlen tagja sem, ki a hozott alkotmányvédő határozatokhoz teljes lelkesedéssel hozzá ne járult volna, az ott hozott határozatokat magáévá nem tette volna.

A 40-es bizottság legközelebbi ülése szombaton délelőtt nyomban a közgyűlés után lesz.

Titkos császári biztosi felhivatalos. Lapunk más helyén szóvá tesszük, hogy Ugron János ur, az új császári megbízott, városunkban immár felhivatalos szócsőről is gondoskodott; kibérelvén az udvarhelyi hiradó mindenre kapható hasábjait... Vármegyénk törvényhatósági bizottságának tagjai ebből kifolyólag a nevezett felhivatalos mult számát — ingyen és bérmentve — azért kapták, hogy puhuljanak... Hétfőnkosárszámra vitték a postára a hirtelen megjamborodott nyomtatott papirostömeget s valószínűleg ez lehetett oka annak is, hogy másnap városunk piacán a kofák körében is szaporán forgott közkezen az — udvarhelyi hiradónak keresztelt papiros. A városháza előtt a keddi napon elterülő kofatábor, felsőbb rendelet folytán bizonyára, szintén le-szállított áron adott tul árucikknek, csak azért, hogy áruival szoros kapcsolatban az új „főispánt” magasztaló cikkek is a konyhába jussanak, nem törődve azzal, hogy a föntr már meg-nevezett újságpapiros és a beléje rejtett élelmiekkék közötti szoros kapcsolat kétszeresen alapos ok arra, hogy még jó gyomru embernél is alapos émelegést provokáljon. Megjegyezzük még, hogy ezen perfid árt-vedlés Dr Kovácsy főszerkesztő és Dr Várentsik szerkesztőségi tag távollétében történt meg, kik ennél következtében a szerkesztőségből ki is léptek. Ugyanesak értesülünk, hogy a 40-es bizottság szóvá teszi, hogy miként történhetett meg az, hogy ezen lapnak a törvényhatósági tagokhoz küldött számainak címszalag-jait a megye sajtóján sokszorosították és onnan történt az expedíció?

Törvényhatósági közgyűlések.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 11-én (szombaton) és 14-én (kedden) tartja rendkívüli közgyűléseit. Az elsőben történik az állásfoglalás a keddre kitűzött főispáni esküre nézve.

Minden egyes független érzelmi és nem osztrák labanc bizottsági tagnak hazafias kötelessége különösen a szombati közgyűlésen résztvenni.

— **Törvényhatósági bizottsági tagválasztás.** Folyó évi december 9-én vármegyénkben két helyen lesz bizottsági tagválasztás. Kobátdemetérfalván Gálffy Kálmán s Oklándon Szabady Tivadar főszolgabíró elnöke alatt történik meg a választás. Az előbbi 1910. és az utóbbi 1907. év végéig szól.

— **Közigazgatási ülés.** Vármegyénk közigazgatási bizottsága Dr Damokos Andor alispán elnöke alatt tegnap délelőtt tartotta meg havi rendes ülését. Hollaki Arthur eltávozott főispánnak jegyzőkönyvi elismerést szavaztak és az összes havi jelentéseket tudomásul vették.

— **Párbeszéd.** Egy ujonnan kinevezett főispán találkozik egyik régi barátjával, ki utazó és közöttük a következő párbeszéd folyik:

Utazó: Hallom, főispán lettél.

Főispán: Igen.

Utazó: Akkor kollégák vagyunk.

Főispán: Hogy-hogy!

Utazó: Elvállaltam a bécsi préselt szemétszállítási vállalat képviselőtét.

Főispán: Hol itt a kollegiálitás?

Utazó: Te is bécsi céget képviselsz, én is, csak hogy én bécsi szeméttel szállítok Magyarországra, míg a te céged a magyarországi szeméttel veszi meg Bécs részére.

— **Nőegyleti ülés.** A helybeli jótékony nőegyesület választmánya Dr Damokos Andorné elnökségnyel vezetésével vasárnap délután, a vármegyeház kistermében tartotta meg választmányi ülését. Elnöki megnyitó után Bod Károly tb. titkár adta elő az elnöki előterjesztéseket, melyeknek kapcsán több segélyt szavaztak meg s ezek között a parajdi tűzkárosultak részére 30 K-t utalványozott a választmány. Nagy Elemér tanár titkári állásáról lemondván, sajnálattal vették tudomásul és helyébe Bod Károly tb. titkárt kérték fel a teendőik ellátására. Elhatározták, hogy december első szombatján teaestélyt tartanak s azután minden hónap első szerdáján műsoros és a következő szerdákön műsor nélküli filléres munkáestélyeket rendeznek Demény Ferencné rendező elnökségével. Az összes estélyeket a Budapest-szálló kistermében fogják megtartani Sándorka zenekarának igénybevételével, aki a fillérestélyeken díjtalanul játszik. Itt nem mulaszthatunk el az igazságra és a nőegyesülettől immár megszokott szelid lelkületű méltanyosságra hivatkozva, egy sajnálatos körülményt szóvá tenni. Arról van ugyanis szó, hogy Sándor István a fillérestélyekre összes termeit és Ampovits Béla zenekara a közreműködést, először ajánlotta fel teljesen ingyen, tisztán a jótékony cél érdekében. Ezzel szemben pedig a választmány, egész ridegen elzárkózott és különösen az utóbbi ajánlatát, még szavazásra sem kívánta boesájtani. Pedig hát tulajdonképp a két utóbbi ajánlkozónak köszönhető, hogy az egyesület a termet és zenét most teljesen ingyen kapja.

— **Jegyzők gyűlése.** A vármegyei jegyzők Gálffy István fenyédi körjegyző, egyleti elnök vezetésével

gyűléseztek kedden, a főszolgabírói irodában. Ugyanekkor volt a gazdasági egyesület választmányának ülése is. Mind a két helyen megjelent Ugron János ur, az új császári biztos, hogy megjeljenek. Legközelebről tegnap délbén az ev. ref. papok Bodroginénál voltak és ott kapott ő méltósága egy pár lelkesedés nélkül való éljént. Pedig hát a református papok jó hazafiak s ezuttal inkább illett volna egy pár „Abzug”, de ez is lesz majd kedden.

— **Nyugdíjazás.** A közoktatási ügyvezető Incze Dániel magyarzsákodi unit. elemi iskolai kántortanítót f. évi nov. 1 től 740 K évi nyugdíjjal nyugalomba helyezte.

— **Megbízások** A közoktatási ügyvezető Petrányi Miklós helybeli kö és agyagipariskolai tanárt a polgári leányiskolánál a rajz tanításával; a nagyszabeni gör. kel. román főegyházmegyei konzisztorium pedig Bor-komán György tanítót az oláhhidegkúti g. kel. elemi iskolában tanítással bízta meg.

— **Tüzeset.** Derzsben f. hó 7-én d. e. 11 órakor kigyuladt egy csűr s egy másik közvetlen mellette levő csűrrel együtt leégett. Az összes gazdasági felszerelése, takarmánya s cséplettel gabonája lett két szegény gazdának a lángok martaléka. Megmenteni, néhány megüszkösödött fán kívül, semmit sem lehetett. Biztosítva egyik épület sem volt.

— **Eladó záptojások.** Egy vén anyóka teméntelen záptojást kínált megvételre. Váltig erősítette, hogy náluk igen nagy ára van a záptojásnak, mert minden jó magyar érzesű törvényhatósági bizottsági tag különös kedvteléssel vásárolja a közeledő főispáni eskütétel alkalmatosságára.

— **A Székely Egyesületi naptár és Évkönyv** 1906-ra megjelent Benedek Elek szerkesztésében. Az ideai naptár gazdag tartalmából első sorban ama nagy érdekű közleményre hívjuk fel a figyelmet, a melyben Koós Mihály, a székely kirendeltség lelkes vezetője részletesen tájékoztatja a székely közönséget a székely akció mibenlétéről, eddigi működéséről s általában utbaigazítást ad arra, hogy egyesek és községek mely dolgokban fordulhatnak bizalommal a székely kirendeltséghez. A naptár egyéb közleményei a következők: József főherceg halála (képekkel), Az esztendő történetéből (a koalíció vezérferfiainak arcképével.) A dévai várrom, költemény Jakab Ödöntől, gróf Kun Géza (arcképével), Mikes Kelemen szülő faluja (képekkel), Petelei István (arcképekkel), Történet hét bartamisz-körtéről, Benedek Elektől, Czetz János 1848-49 iki tábornok (arcképpel), Palai és Palkó, elbeszélés Jakab Ödöntől, Édes apám, költemény Szabolcska Mihálytól, Csiky Kálmán (arcképpel), Balázs Márton (arcképpel), A sepsiszentgyörgyi diákok (képpel), A székely egyesület hivatalos közleményei, hasznos tudnivalók székely gazdának és asszonyoknak, adomák, végül a rendes székely név- és címkönyv. A naptár és évkönyv ára 60 fillér. Kapható Budapesten a Franklin társulatnál (Egyetem-utca 4) és a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál és Társa könyvkereskedésében) Székelyudvarhelyt.

TANÜGY.

Meghívó! Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi tanítói egyesület f. évi November hó 13 án d. e. 9 órától kezdődőleg Farkaslakán tartja, melyre a rendes, pártoló és tiszteletbeli tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Szentmise, Venni sancte. 2. Bajna Ferenc helybeli plebános, Szt. Széki tanácsos hittani tanítása. 3. Petress Gyula helybeli k. tanító tanít Szabadon választott tárgyból. 4. Elnöki megnyitó. 5. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 6. Balint Zoltán etedi k. tanító szavaz. 7. Gál Imre Szt. királyi k. tanító felolvas. 8. Kerekes Györgv bözdüjfalvi k. tanító szavaz. 9. Vitatétel: Mely alkalmakkor is mi módon tartunk iskolánknban ünnepeket? 10. Bírálatok. 11. Alelnök választás. 12. Indítványok, tagági díjak befizetése. Szentkirály 1905. október 29. Tamás István f. kör elnök. Gyuresovecz Károly f. kör jegyző.

Újabb 10% az Udvarhely-megyei Tanítók Otthona javára. Vármegyénk tanító-körében eléggé ismeretes immár azon körülmény, hogy a Betegh Pál és Társa könyvnyomtató és könyvkötő intézet fenállása óta mily odaadó buzgalommal karolta föl a tanítóság közérdekű ügyeit. Az Udvarhelymegyei Tanítók Otthona is olyan nagyszabású eszme, amelynek megvalósítása minden egyes tanítónak legfőbb ohajtását kell, hogy képezze. Ezt tartva szemelött a Betegh Pál és Társa könyvnyomtató és könyvkötő intézet, mint első siet letenni a Tanítók Otthona alapkövét. Elhatározta és S z á s z Ferenc tanítóegyesületi elnökkel írásban is közölte a nevezett intézet, hogy az e célra már följánlott és szerződésileg is biztosított 10%-on felül, a most munkában levő új tananyagbeosztás és órarendek bevételéből is ugyancsak 10 százalékat adományoz az Udvarhelymegyei Tanítók Otthona javára.

TÖRVÉNYKEZÉS

A „kosaras” szabólegény. Arkálián Miklós székelykereszturi szabósegéd e hó 2-án állott bírái előtt azon szegényletes merényletért, melyet munkaadója 4 éves leánykájával szemben elkövetett. A kir. törvényszék másfél évi börtönre ítélte a megdöglött suhancot s 21 napot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek tekintett. Az ítélet jogerős.

Lopás büntette. Kovács Barabás 16 éves és Dénes Lajos 18 éves, száldobosi lakosok folyó évi október 17-én Száldoboson Zsarnóczky Gyula bolthelyiségébe, a feltört padláson át bemászva, többféle ingóságot eltulajdonítottak. Ezért a helybeli kir. törvényszék Kovácsot lopás büntetteért 6 havi börtönre, három évi hivatalvesztésre és a perköltségek hordozására ítélte; beszámítván 14 napi vizsgálati fogságát. Dénest pedig a bprts 326. §-a alapján felmentette.

Csalás. Ficzus Lukács székelyudvarhelyi lakos, 29 éves, mult év június 22-én Telekfalván Gellert

Lajostól, mint a Fonciere életbiztosító társaság ügynökétől 52 K 52 fillért felvett s azt állította, hogy erre a nevezett társaság titkára hatalmazta fel és a pénzt a társaságnak beküldi. E helyett azonban az összeget megtartotta magának és Gellert a társaság bepörölte s ismét meg kellett fizesse az 52 K 52 fillért. Ficzus Lukács tettét most tárgyalta le a bíróság és család vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 4 havi fogházra, 50 K pénzbüntetésre és a perköltségek hordozására ítélte. Az ítélet jogerős.

Gondatlanságból okozott emberölés vétségét követte el Csergő Antalné szül. György Rózália, küküllő-keményfalvi lakos, aki folyó évi augusztus 29-én öngégyre képtelen 2 hónapos gyermekét köteles felügyelet nélkül hagyta és azalatt azt a disznók összemarcangolták, minek következtében a gyermek életét vesztette. E miatt a helybeli kir. törvényszék 2 napi fogházra ítélte a bűnös anyát. Az ítélet jogerős.

Sulyos testisértés vétsége miatt állott bíróság elé Máthé Domokos 32 éves, máréfalvi lakos, házaló, aki folyó évi május hó 2-án Máréfalva községben Jankó Antrást szándékosan, de ölési szándék nélkül annyira bántalmazta, hogy az 20 napnál tovább tartó sérülést szenvedett. Ezért a bíróság 2 havi fogházra és 40 K pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

CSARNOK.

Télen.

Tavaszkor színes álom,
Oh de hamar elmúltok.
Alig volt nyár s itt van a tél
Kezd belepni a hó s a dér.

Rossz nyár s tavasz, fukar világ,
Nem nyílt számomra egy virág.
Télen már hiába várok,
Fagyból nem kelnek virágok.

KERTÉSZ ALBERT.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági Egyesületünk választmánya e havi ülését Dr Damokos Andor alispán alelnök vezetésével f. hó 7-én d. e. 10 órakor tartotta meg a vármegyeház kistermében. Az O. M. G. E. meghívását a Gazdaszövetség ülésére, tudomásul vették és az egyesület képviselőiben: Ugron Ákos, Ugron Zoltán, Gyárfás Endre, Dr Damokos Andor, Orosz Lajos és Hlatky Miklós titkár küldettek ki. Az országos munkás segélypénztárba való belépés, valamint a gazdákat érdeklő évi 1 K 20 f járulék pontos befizetése ügyében érkezett megkereséseket tudomásul vették. A székely kirendeltségnek az Etéd és vidéke hitelszövetkezet által kérelmezett turógyár szövetkezet ügyében a szükséges adatok beszerzése határozottat el. Homoródszentmárton állatvásár tartására vonatkozó kérelmét pártolják. Az évi közgyűlés határnapját folyó évi december 12-én d. e. 10 órára tűzte ki a választmány s ezt megelőzőleg ugyanaznap d. e. 9 órakor választmányi ülés lesz. A gazdasági egyesület trieurjét jó karba helyezik és mérsékelt díjazás mellett a tagok rendelkezésére bocsátják. Szentannai Sámuel

gazdasági szaktanár az összes gazdaságkodáshoz tartozó ágakból rendkívül becses dolgozatot bocsátott a „Székely-Udvarhely” rendelkezésére. Lapunk szerkesztője bemutatta a választmánynak és indítványozta, hogy az egyesület adja ki és bocsássa a papok, tanítók és a nép rendelkezésére. A választmány a jövő ülés tárgysorozatába való felvételét határozta és elvileg helyesléssel fogadta az indítványt. A közéleti közlésre igen fontos ama határozat, mely szerint a kirendeltséget megkeresi az egyesület, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak részére a közfogyasztásra szolgáló állatok hizlalása szempontjából egy-két hónapi rendkívüli szeszkontingens engedélyezését eszközölje ki azoknak, akik a hizlalást elvállalják. Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy jó ember. Helyben. Bár mennyire is elismerjük felbuzdulását, jó tanácsát nem követhetjük. Szíveskedjék a hivatalos szállítóval, Hartmayerral tárgyalni. Nem tudjuk azonban, hogy a „főispáni installációra” elvállalja-e a megbízást.

A KÖZÖNSÉGGKÖRÉBŐL.*

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Az udvarhelyi híradó folyó évi 45-ik számában e címre: „Megjegyzések egy vezércikkre” egy közlemény jelent meg, melynek érdemi részével nem foglalkozom egy felől azért, mert a cikket nem olvastam, másfelől mert nem is vagyok illetékes arra észrevételt tenni; azonban Szerkesztő ur szíves engedelmeivel a jelzett közlemény befejező részére már volna egy pár észrevételem.

Dr. Harmath Jenő ur egyik publicistánk következő szavait idézi: „Ha régesrég valaki életét az igazságnak akarta szentelni, szigorú szabályok szerint élni s a világ örömeiről lemondani: az fölvette a barát ruháját s elment kolostorba s a világgal csak annyit érintkezett, hogy azoknak, kik hozzá fordultak, utbaigazitást, tanácsot adott stb.”

Most idezárom a Dr. Harmath Jenő glossáit: Ma az az ifjú, ki erre törekszik, ki (hogy életét az igazságnak szentelje) a bírói pályára lép és mint a hajdani barát előtt tündöklött az igaz élet fénye, melynek jutalmát nem földi örömeiben, hanem munka után, örökéletbe várta: úgy a magyar ifjú, ha a vig egyetemi élet után az igazság szent csarnokába lép; maga előtt pályatársait a munka által megedzett, de minden iránt fogékonyságokat vesztett embereket lát, kik csak egy cél felé törekszenek, hogy kezükben és szavukban az igazságot juttassák a dalra stb. »A mai államrendben a bírói kar a barátok. A törvény elzárja őket minden más foglalkozástól, nem vehetnek részt sem politikai, sem gazdasági életben (?), hivatásuk magasztossága megkivánja tőlük a legtisztább erkölcsöt, részrehajlatlanság és pártatlanság kell hogy jellemesse minden szavukat, kijelentésükért vagyonukkal és becsületükkel felelősek. Az állam funkcionáriusai között az ő elméleti képesítésük a legszigorúbb (?) A társadalmi

* Ezen rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli Szerk.

életből ki vannak zárva (?), ez erkölcsileg fényes elszigeteltségben élnek, mintegy az állam szervezet alapját képezve. stb.

Minő képzelődés, micsoda önhiúság szükséges arra, hogy valaki ilyen hangnemben állítsa előtérbe az ő társadalmi állását!

Jó magyarom! megtudtad ebből, hogy csak a bírói kar az, mely egyedül keresi tetteiben és szavában az igazságot; megtudtad azt, hogy a bírói kar na nyilvános helyen valahol családjával együtt zárt sorokban megjelenik, ez azért történik így, mivel e kar a társadalmi életből ki van zárva; megtudtad azt, hogy ezen kar fényes elszigeteltsége csak azért van, mert az államszervezetnek alapját csak ő képezi; tudomásodra hoztad, hogy ez a kar a politikából ki van zárva; nem vehet részt a gazdasági életben; megtudtad azt, hogy az állami és törvényhatósági tisztviselők hivatalba lépésének első és általános feltétele: a becsületesség, fedhetetlen jellem, a bírói kar felfogása szerint, csakis az ő tulajdona és végül tudomásodra hoztad, hogy ennek a karnak az elméleti képesítése a legszigorúbb!

Te tanár, ki megadtad alsó fokban a kulcsot arra nézve, hogy ennek a bírói karnak tagjai hajdan, a serdülő korban az általános tudás tárházához s majd felső fokban, hogy speciális szaktudás által becsületos kenyérhez jussanak: száználmas alak vagy. Te műszaki pályatárs, ki az elemeket az emberiség szolgálatába hajtod, megfogod az élet nap sugarát, meg a villámot, levegőt, vizet és az emberek rabszolgájává teszed, az alkotórészek ezereiből összeállítod a hatalmas gépet, mely előtt megálva, tudásod előtt bámulva emel a gyarló ember kalapot: most megtudtad, hogy nem sokat számítasz az emberiség egyetemében. Te vármegyei tisztviselő, egyik kezében a törvénykönyvvél, másikban a méltanyosságot jelző palmaággal, hiába keresed az igazságot kettős malomkő között mozogva, kitéve annak, hogy az igazság alkalmazása oly egyen ellen — ki választásodra hathatósan befoly, a meglevő kenyeret elvesztését vonja maga után; most megtudtad, hogy nagyon közönséges halandó vagy. Te pénzügyi fogalmazó, kinek saját törvénykönyved labirintusai mellett segéd eszközül a magánjogot, büntető, kereskedelmi és váltó jogot, telekkönyvi rendtartást kell működésed közben kezdedbe venni, tehát azon tudományát is, melyek a bírói karnak egyedüli eszközei; feladatodat képezi az is, hogy Nemzeted előtt a Bach-szellem förtelmeit kiengeszteld; hivatásod az 1848 évi törvényhozás egyik legszebb alkotását: az egyenlő teherviselés elvét megvalósítani, most megtudod, hogy szegény, száználmas alak vagy.

Régi nótá ez tisztelt Harmath doktor ur, csak jelenben ön új szöveget írt hozzá. Ennek a dalnak köszönhetette az állami alkalmazottak nagy tömege, hogy az 1893 évi fizetés-rendezésnél a képviselőház ügyvéd tagjainak korusa és az erős kezű miniszter befolyása lehetővé tette, hogy a bírói kar kiváltságos helyzetet foglalhatott el a javadalmazás rendezésében.

A szolgálati pragmatikának egy részét a bírói kar már régen élvezi (áthelyezhetlenség, szabadságidő törvényszerű szabályozása), a mi a többi ezernek csak vágya és álma.

Azonban már pirkad a hajnal, a Széll-féle javaslat alapján kibocsátott 1904. évi 1. t.-c. már részben jogegyenlőséget hirdet s hiszem, hogy a jogosulatlan előnyök kellő határokra szoríttatnak.

Nem zárja ki Önöket urak a társadalom, hanem ki akarják Önök magukat zárni, abban a téves hitben élve, hogy csak is Önök a kiváltságos nép, azt képzelik, hogy a társas érintkezés a bírói függetlenség rovására esik, hogy bélpoklos az egész társadalom s Önök „fényes elszigeteltségben” csak megvetőleg nézhetnek le reá!

Szabad a tér urak Önök előtt arra is, hogy ott, a hol helye van, pl. a törvényhatóság termében — föltéve, hogy tagsággal bírnak, politikai hivatásuknak kifejezést adjanak, sőt erre egyenesen predesztinálva is lennének. Nincs semmi korlát arra sem, hogy a nemzet gazdasági kérdéseiben hangoztassák meggyőződésüket, tudásukat és ha ezt tennék, még szolgálatot is végeznének e szegény haza iránytű nélkül hanykódó hajójának.

Azonban egy nem jogosult, az t. i., hogy unos-untalan csak Önök hangoztassák egyedül üdvöztető voltukat s ezzel az állam többi alkalmazottjával szemben jogosulatlan előnyöket követeljenek.

Székelyudvarhely, 1905. nov. 6.

Szerkesztő urnak kész hive:

MÁTEFFY DOMOKOS,
pü. s. titkár.

Politikai felelős szerkesztő:

Dr. Hinléder Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1905. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u.—Nagyvárad— Predeál	Szv.	Gyv.
I-III.	502 I—II.	á l l o m á s o k	507 I-III.	501 I—II.
900	915	i Budapest k. p. u.	é 710	750
1152	1119	i Szolnok	é 322	582
1206	1132	é Szajol	i 304	519
144	1249	é Püspökladány	i 119	403
344	211	é Nagyváradi	i 1109	238
410	218	i Nagyváradi	é 1037	232
834	558	é Kolozsvár	i 605	1110
	915	é Décs	i 340	
	305	i „	é	
854	611	i Kolozsvár	é 521	1050
1016	726	é Aranyos-Gyéres	i 348	980
1044	750	é Székely-Kocsárd	i 307	900
458	1025	é Marosvásárhely	i 1225	588
538	526	i „	é 537	1128
1149	882	é Tövis	i 157	812
402		é Arad	i 635	
704		i „	é 850	
1258	904	é Küküllőszög	i 1248	735
818		é Söváradi	i	150
	355	i „	é 859	
157	943	é Kis Kapus	i 1141	656
358	1257	é Nagy-Szeben	i 781	445
1120	781	i „	é 1257	915
213	947	i Kis-Kapus	é 1109	650
340	1053	é Segesvár	i 948	549
613	133	é Székelyudvarhely	i 705	305
347	1100	i Segesvár	é 922	542
750	209	é Brassó	i 532	245
106	652	é Kézdi-Vásárhely	i Tv. 1016	
306		é Gyimes	i szsz. 445	
	219	i Brassó	é 728	218
	331	é Predeal	i 612	112
	910	é Bukarest	i	805

Az aláhúzott számok éjjeli időt jelentenek.
Az i — indulás; é — érkezés.

Sz. 1356 - 905 kj.

Árverési hirdetés.

Bordos község előjárósága által közhírré tétetik, hogy a tulajdonát képező korcsma helyiség az ahhoz kötött italmérségi engedéllyel együtt 1906. évi január hó 1-től elkezdőleg 1908. év december hó 31-éig terjedő időre évi 500 korona kiküldési ár mellett 1905. december 7 én d. e. 10 órákor a körjegyzői irodában nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

A kiküldési árnak 10 százaléka bérletpénzül az árverést vezető kezéhez készpénzben leteendő.

Feltételek a bordosi körjegyzői irodában megtekinthetők.

Bordos, 1905. év nov. hó 4-én.

Bálint Mihály, Asztalos József
körjegyző. k. bíró.

1-2.

Sz. 915 - 1905.

Árverési hirdetés.

Szentábrahám község a tulajdonát képező korcsma helyiséget a korlátlan italmérségi joggal együtt 1906. január 1-től 1906. december 31-ig terjedő időre f. évi november 26-án d. u. 3 órákor nyilvános árverésen haszonbérbe adja. Kiküldési ár 400 korona.

Az árverés feltételek megtekinthetők a község házában és a körjegyzői irodában, továbbá Székelykeresztúron a főszolgabírói hivatalnál.

Szentábrahám, 1905. nov. 3

AZ ELŐJÁRÓSÁG.

1-3.

NAPTÁRAKI!

AZ 1906 ÉVRE

már megjelentek és kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv, zenemű- és papírárukereskedésében

Előjegyzési naptár . . 60 fillér.

Erdélyi képes naptár. 60 „

Az erdélyi vásárok legpontosabb jegyzékével.

Vendéglő - eladás!

Gyulafehérváron a várban levő „Fehér bárány” című vendéglő teljes berendezéssel együtt családi körülmények miatt azonnal eladó, évi házbér 450 frt. Értekezhetni a mostani vendéglősnél

Aki kitűnő étvágyfokozó asztali italt szeretne,

Aki gyenge, lábbadozó,

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitűnő hatásának elismert

HERCULES

maláta-tápsör

különlegességet inni,

rendkívül tartós és sokáig eláll. Kapható minden nagyobb csemege-, fűszerkereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a HERCULES SÖRFÖZDE székelykúldési telephelyén Budapest, Bethlen-tér 3. Árjegyzék ingyen. Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvétellel. Főraktár

Fernengel Gyula fűszer- és csemege-üzletében és SÜKÖSD MIKLÓS „Budapest” szállodájánál.

OLCSÓ és jó BUTOR

bevásárlási forrás.

GYARMATHY ISTVÁN

épület- és butorasztalosnál

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz. alatt

Uj iskolák felszerelése, meglévők ki-
egészítése, teljes irodaberendezések
pontosan és legjobb kivitelben

Betegh Pál és Társa

könyv- és papírárukereskedésében Székelyudvarhelyt.

nagy választékban és feltűnő ju-
tányos áron állanak a nagyér-
demű közönség rendelkezésére.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv-, zenemű- és papírkkereskedése Székelyudvarhelyt.

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN

KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u.
m. templom, arckép és díszmunkák, valamint
címablak festésére. Fővállalok új templomi beren-
dezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, fes-
tek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos ár-
ban. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészet-
ben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást
adok óránként egy korona díjért.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő
eredményre használják: hurutos bán-
talmakban, idült hörghurutban, a gümö-
kór lerakódásának első stádiumában, a
gyomor rendellenes működésében, a máj-
működés és epekészítés rendtelenségei-
ben, az epekövek eltakarítását szembe-
tűnően könnyíti, a bélhurut minden ne-
meiben, a nyálkás aranyrban, hasszervi
dugulásokban, húgykő képződéseiben,
mézes húgyárban, görvél- és mirigyda-
gokban, angolkóros csontlágylás- és
sorraadásokban. — A legkitűnőbb üdőt
ital, borral vegyítve páratlan! — Heten-
ként háromszor friss töltés! — Raktári
SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,
Székelyudvarhelyt

Baross-forrás borvize 8 fillér

Kászoni Fekete vize 14 fillér!

Utánzatoktól óvakodjunk!

Az alanti címke, a „MILLY” szó, valamint a „NAP” védjegy tör-
vényileg vannak védve.

„Hermandol” klozet-papír a legjobb!

HEGEDŰ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUOK

SZIVAR-, SZIVARKA-,

DOHÁNYTÁRCÁK

ERSZÉNYEK ÉS PÉNZTÁRCÁK

MONOGRAMMOK levélpapír és fehérmű bélyegzéshez,
minden betűvel, 1 d b 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv- és papírkkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Papírok, írószerek, szivacsok!

Olcsó jegyzők és díszműtáruk!

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA

Telefon 80-89 BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. Telefon 80-89

a magyar kir. szab. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Sürgőnyim:
Sárkányék Budapest.

Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és
a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyújtok sorsjegyekre és elzálogosi-
tott sorsjegyeket saját pénzzel
kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy
beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben
is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszá-
mitolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyújtok

TISZTVISELŐK és KATONATISZTEK amortizációs köl-
csönt kaphatnak.

Háztulajdonosoknak és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.

Semmiféle előleges jutalékot nem kérek, ugyancsak minden levelet,
válaszbélyeg nélkül is,
rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6.

25 év óta törvényszékieleg bejegyzett cég.

MEGJEGYZÉS: A XVII. ik sorsjáték I-ső osztályu jegyei már megjelentek
és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról
előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel
még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó

Megrendelő lap.

Sárkány S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6. szám.

Megrendelem önöknél a.....számu (egész
fél
negyed
nyolcad
sorsjegyet és en-
nek árát.....postautalvánnyal küldöm.
kérem utánvenni. Név:.....
A nem kívántat
tessék áthuzni. Lakhely, u. p.:.....

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz”

Székelyudvarhelyen

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudó-
mására hozni, hogy Székelykeresztúron, a Kossuth-téren fiók-
üzletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasüzletünkben kapható styriai
acélvassal és kőrisfagerendelyel ellátott miskolci váltókéinket
jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát,
kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél
villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szer-
számokat, brassói portlandcementet, Hunyadi-vasat, sodrony és
kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vas-
árúkat legelőnyösebb árban és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét az első rangu
gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerke-
zetű varrógépraktárunkra, melyek felelősség mellett igen elő-
nyös árban, esetleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlva magunkat s
jóindulatu szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely

fióküzlet Székelykeresztúron.

UJ VASKERESKEDÉS

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

! Iskolás fiúk !
! Diákok részére !

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák,
cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és ol-
csó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat merték után,
a ruhák ingyen takarításával.

Legolesőbb árak!

Uti bördődök a legnagyobb választékban.

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban